

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr. 31/03-76-12464

Chișinău

13 noiembrie 2024

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.73 din Constituția Republicii Moldova, se prezintă spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind modul de îndeplinire a serviciului militar), aprobat în ședința Guvernului din 13 noiembrie 2024, conform Deciziei protocolare nr. 46.16/2024.

Responsabil de prezentarea în Parlament a proiectului de lege este Ministerul Apărării.

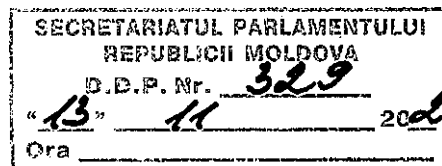
Anexe:

1. Copia Deciziei protocolare (1 filă)
2. Proiectul de lege (în limba română 8 file și în limba rusă 9 file)
3. Nota de fundamentare la proiectul de lege (9 file)
4. Avize (8 file)
5. Raportul de expertiză anticorupție (7 file)
6. Raportul de expertiza juridică (2 file)
7. Sinteza (12 file)
8. Tabelul comparativ (19 file)

Secretar general adjunct al Guvernului

Roman Cazan

Ex. Chirtoacă Leonid, tel: 022 250 562

Casa Guvernului,
MD-2012, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

DECIZIE PROTOCOLARĂ nr.46.16/2024

Extras din procesul-verbal nr.46 (pct.16)
al ședinței Guvernului din 13 noiembrie 2024

Se aprobă și se prezintă Parlamentului spre examinare proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind modul de îndeplinire a serviciului militar).

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Aprobat în ședința Guvernului din 13 noiembrie 2024

Decizia protocolară nr.46.16/2024

Proiect

LEGE

pentru modificarea unor acte normative (aspecte privind modul de îndeplinire a serviciului militar)

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – Legea nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 57-58, art. 161), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 3 alineatul (4), după textul „organelor Ministerului Afacerilor Interne,” se introduce textul „Ministerului Apărării,”.

2. La articolul 4 litera a), după textul „organelor Ministerului Afacerilor Interne,” se introduce textul „Ministerului Apărării,”.

3. La articolul 7, după textul „organelor Ministerului Afacerilor Interne,” se introduce textul „Ministerului Apărării,”.

Art. II. – Legea nr. 1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr. 137-138, art. 1054), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 4, alineatul (3) va avea următorul cuprins:
„(3) Sunt considerați în serviciul militar elevii și studenții instituțiilor de învățământ în domeniul militariei care au statut de militar prin contract, din momentul intrării în vigoare a contractului de îndeplinire a serviciului militar”.

2. La articolul 18 alineatul (8), textul „ , precum și termenul de executare a sancțiunii disciplinare sub forma ținerii în arest,” se exclude.

3. Articolul 27:

la alineatul (2), după cuvintele „în liceele” se introduc cuvintele „și colegiile”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Tinerii înmatriculați în instituțiile de învățământ în domeniul militariei încheie contractul de îndeplinire a serviciului militar, după cum urmează:

a) studenții – din momentul înmatriculării;

b) elevii – din momentul atingerii vârstei de 18 ani.”;

se completează cu alineatele (3¹) și (3²) cu următorul cuprins:

„(3¹) Termenul contractului cuprinde durata studiilor în această instituție și 5 ani de serviciu militar după absolvirea acesteia.

(3²) Contractele de studii cu tinerii înmatriculați în liceele și colegiile militare care nu au atins vârsta de 18 ani sunt semnate de către reprezentanții legali ai acestora.”;

alineatele (5) și (6) vor avea următorul cuprins:

„(5) Studenții și elevii care au împlinit vârsta de 18 ani, exmatriculați din instituțiile de învățământ din domeniul militariei pentru restanțe academice, încălcarea disciplinei sau refuzul de a-și continua studiile, sunt trimiși în unități militare pentru a continua îndeplinirea serviciului militar în termen până la expirarea a 12 luni. Studenții și elevii care la momentul exmatriculării au îndeplinit integral durata prevăzută pentru serviciul militar în termen sunt trecuți în rezervă sau pot continua îndeplinirea serviciului militar prin contract, în modul stabilit de conducătorul structurii militare.

(6) În cazul eliberării din serviciul militar, după absolvirea studiilor, a cursurilor de formare profesională inițială și a altor forme de perfecționare profesională, indiferent de sursa de finanțare, cu excepția celor urmate pe cont propriu, militarii care nu au îndeplinit serviciul militar conform perioadei stabilite restituie cheltuielile pentru studii/instruiri, în modul stabilit de Guvern”.

Art. III. – Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr. 52/2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 78-81, art. 356), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Pe tot parcursul textului Regulamentului:

cuvintele „soldați și sergenți”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „soldați”, la forma gramaticală corespunzătoare;

cuvântul „subofițeri”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvântul „sergenți”, la forma gramaticală corespunzătoare.

2. La articolul 2 alineatul (2), după cuvântul „studenți” se introduce textul „și elevi care au statut de militar prin contract”.

3. La articolul 11, literele a)-c) vor avea următorul cuprins:

- „a) de comandant de grupă – caporalul și sergentul clasa III;
- b) de locțiitor de comandant de pluton – sergentul clasa II;
- c) de sergent de companie – sergentul clasa I;”.

4. La articolul 13 alineatul (2), literele a) și b) vor avea următorul cuprins:

- „a) de sergent de companie – sergentul clasa III, sergentul clasa II;
- b) de comandant de pluton – sergentul clasa I și sergentul-major;”.

5. Articolul 15 va avea următorul cuprins:

„**Art. 15.** – Au autoritate disciplinară față de militarii din subordine în volumul deplin prevăzut de prezentul Regulament:

- a) conducătorul structurii militare;
- b) comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri;
- c) șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale – comandant al Armatei Naționale, cu excepția aplicării sancțiunilor disciplinare ofițerilor cu grade militare superioare, prevăzute la art. 57 lit. d) și e) din prezentul Regulament”.

6. La articolul 19:

litera g) va avea următorul cuprins:

- „g) acordarea gradului militar următor până la cel de soldat clasa I inclusiv”;
- litera h) se abrogă.

7. La articolul 20, cuvintele „plutonierul companiei” se substituie cu cuvintele „sergentul companiei”.

8. Articolul 23:

litera g) va avea următorul cuprins:

- „g) să acorde gradul militar următor până la cel de soldat clasa I inclusiv;”;
- litera h) se abrogă.

9. La articolul 31 alineatul (2), cuvintele „și studenții” se substituie cu textul „, studenții și elevii care au statut de militar prin contract ai”.

10. La articolul 32, alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Studenții și elevii care au statut de militar prin contract ai instituțiilor de învățământ în domeniul militariei care, pe parcursul anului de studii, au obținut la sesiuni calificativul cel puțin „bine”, pot beneficia de concediu de stimulare cu durata de până la 10 zile”.

11. Articolul 41:

la alineatul (1), textul „soldații – la adunarea efectivului; sergenții – la adunarea sergenților, subofițerilor și ofițerilor; subofițerii – la adunarea subofițerilor și ofițerilor;” se substituie cu textul „soldații – la adunarea efectivului; sergenții – la adunarea sergenților și ofițerilor”;

se completează cu alineatele (2¹) și (2²) cu următorul cuprins:

„(2¹) Pentru cercetarea faptelor ce pot constitui abateri disciplinare pot fi efectuate cercetări de serviciu.

(2²) În cadrul cercetărilor de serviciu în privința faptelor ce pot constitui abateri disciplinare grave, militarul căruia i-a fost încredințată efectuarea cercetării de serviciu este în drept să propună comandantului (șefului) efectuarea testării militarului cu utilizarea poligrafului, în condițiile Legii nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf)”.

12. La articolul 43 alineatul (1), textul „sergenților, a subofițerilor și ofițerilor” se substituie cu cuvântul „militarilor”.

13. La articolul 44, litera d) se abrogă.

14. La articolul 47, cuvintele „Plutonierul de companie” se substituie cu cuvintele „Sergentul de companie”.

15. La articolul 49, litera d) se abrogă.

16. La articolul 50 alineatul (1), litera d) se abrogă.

17. La articolul 51, litera d) se abrogă.

18. La articolul 52, litera b) se abrogă.

19. La articolul 55, litera b) se abrogă.

20. La articolul 56, litera b) se abrogă.

21. La articolul 60 alineatul (1) litera b), cuvintele „sau la arest” se exclud.

22. Articolul 64:

la alineatul (1), textul „, inclusiv arestul” se exclude;
alineatul (2) se abrogă.

23. La articolul 68, textul „, precum și aplicarea arestului fără indicarea duratei lui” se exclude.

24. Articolul 74 se abrogă.

25. La articolul 77, textul „, după caz, în arest sau” se exclude.

26. La articolul 79 alineatul (1), textul „soldaților – personal sau în fața formației; sergenților – personal, în cadrul unei consfătuiri sau în fața formației de sergenți, subofițeri și ofițeri; subofițerilor – personal, în cadrul unei consfătuiri sau

în fața formației de subofițeri și ofițeri;” se substituie cu textul „soldaților – personal, în cadrul unei consfătuirii sau în fața formației de soldați, sergenți și ofițeri; sergenților – personal, în cadrul unei consfătuirii sau în fața formației de sergenți și ofițeri;”.

27. Articolul 81 va avea următorul cuprins:

„**Art. 81.** – Militarul este în drept să conteste aplicarea sancțiunii disciplinare în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116/2018, fără respectarea procedurii prealabile.”

28. Articolul 90:

la alineatul (2), cifrele „10” se substituie cu textul „30 de”;

la alineatul (3), textul „cel mult 3 zile” se substituie cu textul „5 zile lucrătoare”.

29. Articolul 91:

alineatul (1) se abrogă;

articolul se completează cu alineatul (3) cu următorul cuprins:

„(3) În mod excepțional, când în procedura de soluționare a propunerii (cererii, reclamației) se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, comandantul (șeful) poate stabili un termen mai mare de soluționare, care nu va depăși 90 de zile.”

30. Pe tot parcursul textului anexei nr. 1, cuvântul „Plutonier” se substituie cu cuvântul „Sergent”.

31. Anexa nr. 3 se abrogă.

Art. IV. – Legea nr. 162/2005 cu privire la statutul militarilor (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2005, nr. 129-131, art. 618), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 9 alineatul (6), textul „Arestul pentru abaterile disciplinare se va efectua în conformitate cu Regulamentul disciplinei militare.” se exclude.

2. La articolul 14:

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Pentru elevii instituțiilor de învățământ din domeniul militariei se stabilește săptămâna de studii de 5 zile cu 2 zile de odihnă, iar la obținerea statutului de militar prin contract, săptămâna de serviciu este de 6 zile cu o zi de odihnă.”;

la alineatul (9), după textul „licență (ciclul I)” se introduce textul „și studiilor profesional tehnice”.

3. La articolul 15 alineatul (8) litera c), textul „lit. e)-g), k) și o)” se substituie cu textul „lit. e), f), k), o) și s)”.

4. Articolul 19:

la alineatul (3), textul „lit. b)-d) și h)” se substituie cu textul „lit. b)-d), h) și p)”;

la alineatul (5), textul „lit. e)-g), k), m) și o)” se substituie cu textul „lit. e), f), k), m), o) și q)-z)”.

5. La articolul 20 alineatul (2) litera b), după cuvintele „cu termen redus” se introduce textul „, studentul sau elevul care are statut de militar prin contract”.

6. La articolul 22 alineatul (2), textul „lit. f), g), k) și o)” se substituie cu textul „lit. f), k), o) și t)-z)”.

7. Articolul 28:

la alineatul (4) litera d), după cuvântul „studenților” se introduc cuvintele „și elevilor”;

alineatul (6) se completează cu literele d¹)-d³) cu următorul cuprins:

„d¹) care, prin hotărâre judecătorească definitivă, sunt privați de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate;

d²) care, în ultimii 5 ani, au în cazierul privind integritatea profesională înscrieri cu privire la rezultatul negativ al testului de integritate profesională pentru încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

d³) care au interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, ce derivă dintr-un act de constatare al Autorității Naționale de Integritate;”.

8. La articolul 29:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Cetățenii care nu au îndeplinit serviciul militar pot candida pentru înmatriculare în instituțiile de învățământ în domeniul militariei din anul când:

a) vor împlini 15 ani până în anul când vor împlini 18 ani – la studii profesional tehnice postsecundare;

b) vor împlini 18 ani până în anul când vor împlini 25 de ani – la studii superioare de licență.”;

la alineatul (2), cifrele „25” se substituie cu cifrele „27”;

alineatul (3) se completează cu textul „din momentul intrării în vigoare a contractului de îndeplinire a serviciului militar.”;

alineatul (5) se abrogă;

se completează cu alineatul (6¹) cu următorul cuprins:

„(6¹) Studenții și elevii care la momentul exmatriculării au îndeplinit integral durata prevăzută pentru serviciul militar în termen sunt trecuți în rezervă

sau pot continua îndeplinirea serviciului militar prin contract în modul stabilit de conducătorul structurii militare”.

9. Articolul 31 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Numirea în funcții militare poate fi efectuată numai după exprimarea în formă scrisă a acordului militarului privind:

- a) testarea integrității sale profesionale și monitorizarea stilului său de viață;
- b) testarea periodică a aptitudinilor sale psihologice necesare pentru exercitarea atribuțiilor;
- c) testarea sa în timpul efectuării controlului periodic ori selectiv al activității de serviciu, în conformitate cu prevederile Legii nr. 269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf);
- d) prelucrarea datelor sale cu caracter personal în condițiile legii.”

10. Articolul 32:

se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Militarul este în drept să refuze detașarea dacă se află în una dintre următoarele situații:

- a) graviditate;
- b) își crește singur copilul minor;
- c) starea de sănătate, confirmată prin certificat medical, face contraindicată detașarea;
- d) este singurul întreținător de familie;
- e) din alte motive familiale temeinice, justificate documentar.”;

alineatul (4):

la litera a), textul „lit. e)-h) și k)-o)” se substituie cu textul „lit. e), f), h) și k)-z)”;

la litera c), textul „lit. a)-g), j) și k)” se substituie cu textul „lit. a)-f), j), k) și r)-z)”;

la litera d), textul „lit. b)-i) și l)-o)” se substituie cu textul „lit. b)-i), l)-o) și p)-z)”;

la litera e), textul „lit. f), g) și o)” se substituie cu textul „lit. f), o), r), s), u)-w), y) și z)”;

la litera g), textul „lit. b), f), g) și o)” se substituie cu textul „lit. b), f), o), s), u)-w), y) și z)”;

la litera h), textul „lit. f), g), k) și m)-o)” se substituie cu textul „lit. f), k) și m)-z)”.

11. Articolul 35 alineatul (3):

la litera e), după cuvântul „studentii” se introduc cuvintele „și elevii”;

alineatul se completează cu literele p)-z) cu următorul cuprins:

„p) la restabilirea în funcție, conform unei hotărâri judecătorești, a deținătorului anterior al funcției, dacă este imposibilă numirea militarului într-o

funcție egală celei deținute și dacă acesta nu acceptă să fie numit într-o funcție inferioară;

q) refuz neîntemeiat de a fi detașat în interes de serviciu sau de a fi numit în altă funcție;

r) la încetarea dreptului de acces la secretul de stat;

s) în caz de pierdere a cetățeniei Republicii Moldova;

t) în legătură cu aplicarea sancțiunii disciplinare – eliberare din serviciul militar înainte de expirarea contractului;

u) la încălcarea obligației prevăzute la art. 7 alin. (2) lit. a) din Legea nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

v) la stabilirea, printr-un act de constatare rămas definitiv, emiterea/adoptarea de către acesta a unui act administrativ, încheierea directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luarea sau participarea la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictelor de interese;

w) dispunere de către instanța de judecată, printr-o hotărâre irevocabilă, a confiscării averii sale nejustificate;

x) în legătură cu nedepunerea declarației de avere și interese personale sau al refuzului de a o depune, în condițiile art. 27 alin. (8) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;

y) la constatarea stării de incompatibilitate, fapt stabilit printr-un act de constatare rămas definitiv;

z) la încălcarea restricțiilor și a interdicțiilor prevăzute la art. 36.”;

la alineatul (14), textul „lit. e)-g) și i)-o)” se substituie cu textul „lit. e), f), i)-o) și q)-z).”

12. Articolul 35¹:

la alineatul (1), textul „lit. f), j), k), m) și o)” se substituie cu textul „lit. f), j), k), m), o) și q)-z)”;

la alineatul (2), textul „lit. e), f), j), k), m) și o)” se substituie cu textul „lit. e), f), j), k), m), o) și q)-z)”;

la alineatul (3), după textul „cu excepția celor urmate pe cont propriu,” se introduce textul „dacă nu au continuat îndeplinirea serviciului militar prin contract sau dacă pe parcursul următorului an de la exmatriculare nu au reluat studiile în instituția de învățământ în domeniul militariei.”;

la alineatul (6), textul „lit. e), f), j), k) și o)” se substituie cu textul „lit. e), f), j), k), o) și r)-z)”.

Art. V. – Guvernul, în termen de 3 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va modifica actele sale normative în conformitate cu prezenta lege.

NOTA DE FUNDAMENTARE
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative
(aspecte privind modul de îndeplinire a serviciului militar)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (*aspecte privind modul de îndeplinire a serviciului militar*) a fost elaborat de către Ministerul Apărării. Concomitent, la elaborarea proiectului de act normativ, s-a ținut cont și de propunerile formulate de către Inspectoratul General de Carabinieri, în vederea înlăturării unor lacune și dificultăți la aplicarea prevederilor Regulamentului disciplinei militare, aprobat prin Legea nr.52/2007.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Proiectul de lege a fost elaborat în scopul perfecționării/ajustării cadrului normativ cu referire la modul de îndeplinire a serviciului militar în partea ce ține de atribuirea Ministerului Apărării a dreptului de inițiere a testării cu utilizarea poligrafului, extinderea restricțiilor la încadrarea în serviciul militar prin contract și a temeiurilor de eliberare a militarilor din serviciul militar prin contract, în mare parte condiționate de încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

La elaborarea proiectului de lege s-au luat în considerație propunerile formulate de către Inspectoratul General de Carabinieri în acest sens, precum și Rapoartele de vizită ale Avocatului Poporului (Ombudsmanului) urmare a vizitelor preventive de follow-up realizate în unitățile militare în perioada noiembrie 2023 – decembrie 2024.

Concomitent, prin Hotărârea Guvernului nr.363/2024, în subordinea Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” a fost înființat Colegiul Militar, în calitate de instituție de învățământ profesional tehnic ce oferă programe de formare profesională tehnică postsecundară. Fapt ce impune necesitatea ajustării cadrului normativ cu privire la statutul elevilor admiși la Colegiul Militar.

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Problema principală care urmează să fie soluționată constă în lichidarea curențelor cadrului normativ aplicabil cetățenilor care îndeplinesc serviciul militar.

Astfel, se propune instituirea testului la detectorul comportamentului simulat (poligraf) pentru cetățenii Republicii Moldova care doresc să se încadreze în serviciul militar. Aceste teste pot fi parte din procesul de numire în funcții militare și respectiv de identificare a personalului care ar putea expune instituția de apărare riscului scurgerii a unor informații atribuite la secret de stat sau cu accesibilitate limitată.

Pe cale de consecință, se impune necesitatea revizuirii mai multor prevederi din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor (art.15, 19, 32, 35 și 35¹), prevederi care în dependență de temeiul eliberării din serviciul militar prin contract, acordă

militarilor unele drepturi și garanții (ocrotirea sănătății, achitarea indemnizației de eliberare, etc.) sau impun la anumite obligații (recuperarea cheltuielilor pentru studii/instruiri, achitarea valorii restante a echipamentului militar, etc.).

Totodată, elaborarea prezentului proiect de lege se impune prin necesitatea eliminării unor curențe depistate și semnalate în procesul de aplicare a normelor din Regulamentul disciplinei militare, aprobat prin Legea nr.52/2007, în coraport cu prevederile de la art.19 din Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, în parte ce se referă la gradele militare ale efectivului de soldați și sergenți, precum și la aplicarea sancțiunii disciplinare – „eliberare din serviciul militar înainte de expirarea contractului” (art. 44 lit. g), art. 52 lit. f) și art. 57 lit. e)) din Regulamentul disciplinei militare). Concomitent, se propune eliminarea „arestului” în calitate de sancțiune disciplinară aplicabilă militarilor.

Alte amendamente care vin să îmbunătățească Regulamentul disciplinei militare rezultă din prevederile art.10 și 11 din Legea nr.219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, prin extinderea autorității disciplinare a Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri, și art.60 și 74 din Codul administrativ – unificarea termenilor pentru finalizarea procedurii administrative și de readresarea a petițiilor.

În aceeași ordine de idei, odată cu intrarea în vigoare a Codul administrativ, care reprezintă cadrul juridic principal prin care se asigură reglementarea raporturilor administrative la îndeplinirea activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, art. 257 alin. (3) din Cod stipulează că, actele normative în vigoare urmează a fi aduse în concordanță cu prezentul cod.

Astfel, în scopul aplicării uniforme și evitării unei interpretări eronate se impune necesitatea ajustării prevederilor art.81 din Regulamentul disciplinei militare, la normele legislației administrative care reglementează procedura contestării actului administrativ.

Urmare a înființării Colegiului Militar în subordinea Academiei Militare a Forțelor Armate se impune necesitatea determinării statutului elevilor, încadrarea în serviciul militar a acestora, efectele exmatriculării din instituția de învățământ, cazurile de restituire a cheltuielilor pentru studii/instruiri, etc.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

În vederea îmbunătățirii cadrului legal existent se propune modificarea unor norme din Legea nr.269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor și a Regulamentului disciplinei militare, aprobat prin Legea nr.52/2007.

Prin operarea modificărilor la art.3 alin. (4) din Legea privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), Ministerului Apărării i se va acorda dreptul de inițierea testării cu utilizarea poligrafului. Totodată, urmare a modificărilor propuse la cu art.4 și art.7 din aceeași lege, precum și la art.31 din Legea cu privire la statutul militarilor, vor putea fi supuse testării în timpul efectuării controlului periodic

ori selectiv al activității de serviciu al persoanelor care îndeplinesc serviciul militar în cadrul Ministerului Apărării.

Astfel, în mai multe state, militarii și personalul din domeniul apărării care au acces la informații de serviciu sensibile sau atribuite la secret de stat pot fi supuși testului la detectorul comportamentului simulat (poligraf) pentru a asigura că nu sunt implicați în activități care ar putea compromite securitatea națională.

Concomitent, testul la detectorul comportamentului simulat (poligraf) ar putea fi folosit pentru a evalua integritatea și onestitatea militarilor în timpul cercetărilor/anchetelor de serviciu. Acest lucru va ajuta la identificarea persoanelor care ar putea reprezenta un risc pentru instituția de apărare, prin transmiterea neautorizată a informațiilor departamentale discrete.

În acest sens, având în vedere specificul serviciului militar, ministerul va putea iniția și efectua testarea propriu-zisă cu utilizarea poligrafului. Testarea urmând a fi efectuată de către un specialist atestat, în conformitate cu prevederile cadrului normativ în domeniu.

Concomitent, prin operarea modificărilor la art.41 din Regulamentul disciplinei militare, în cadrul cercetărilor de serviciu în privința faptelor ce pot constitui abateri disciplinare grave, militarul căruia i-a fost încredințată efectuarea cercetării de serviciu va fi în drept să propună comandantului (șefului) efectuarea testării militarului cu utilizarea poligrafului, în condițiile Legii nr.269/2008.

Prin prisma art.27 din Legea privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf), rezultatele testării care demonstrează caracterul neautentic al informației comunicate de către persoanele testate nu constituie dovadă a caracterului neautentic al informației comunicate și nu constituie unicul temei pentru suspendarea executării obligațiilor de serviciu ale persoanei testate. Însă acestea vor putea constitui temei pentru efectuarea unor măsuri suplimentare de verificare a persoanei.

Intervențiile la Regulamentul disciplinei militare, în principal, au drept scop ajustarea prevederilor acestuia cu noile grade militare ale efectivului de soldați și sergenți prevăzute la art.19 din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei și echivalarea acestora prin prisma art. V alin. (1) din Legea nr.232/2018 pentru modificarea unor acte legislative, precum și extinderea acțiunii Regulamentului și în privința elevilor din instituțiile de învățământ în domeniul militariei din momentul obținerii statutului de militar prin contract.

Adițional, se propune excluderea arestului în calitate de sancțiune disciplinară aplicabilă militarilor în termen și pentru efectivul de soldați și sergenți prin contract. Astfel, prin Rapoartele de vizită ale Avocatului Poporului (Ombudsmanului) urmare a vizitei preventive de follow-up realizate la Brigada 1 Infanterie Motorizată „Moldova” din 20.11.2023, la Brigada 2 Infanterie Motorizată „Ștefan cel Mare” din 05.12.2023 și la Brigada 3 Infanterie Motorizată „Dacia” din 16.04.2024, se atenționează asupra deficiențelor grave privind respectarea drepturilor și libertăților militarilor în termen cărora li se aplică sancțiunea privativă de libertate „arestul”, manifestate prin neasigurarea asistenței juridice calificate, fie prin intermediul Consiliului Național

pentru Asistență Juridică Garantată de Stat sau prin acordarea dreptului de a fi asistat de un apărător ales.

În aceeași ordine de idei, în Raportul „Drepturile fundamentale ale recruților” din 03.06.1998 al Comisiei pentru afaceri juridice și drepturile omului a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, se menționează că, „Încălcarea prevederilor articolului 5 din Convenție (CEDO) privind arestarea și detenția legală (Habeas Corpus) este, de asemenea, frecventă. În ceea ce privește pedeapsa, numai o instanță civilă ar trebui să fie competentă să aplice o pedeapsă care privează o persoană de libertate; comandanții militari cu siguranță nu ar trebui să poată condamna pe cineva la privarea de libertate. Detenția preventivă fără acuzații specifice și fără a fi adusă în judecată într-un termen rezonabil nu ar trebui să mai fie permisă.”

Totodată, în dispozițiile art.15 din Regulamentul disciplinei militare, se propune acordarea dreptului deplin Comandantului general al Inspectoratului General de Carabinieri de a aplica sancțiuni disciplinare personalului din subordine.

Astfel, potrivit art.10 alin.(2) din Legea nr.219/2018 cu privire la Inspectoratul General de Carabinieri, „*Comandamentul General este condus de Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri, numit în funcție prin hotărâre de Guvern, pe un termen de 5 ani, la propunerea ministrului afacerilor interne*”. Iar conform art.11 alin.(1) lit.h) și i) din Legea nr.219/2018, „*Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri numește în funcții, trece la dispoziție, modifică, suspendă și dispune încetarea raporturilor de serviciu ale personalului Inspectoratului General de Carabinieri în conformitate cu prevederile legislației în vigoare; angajează și eliberează din funcții personalul angajat pe bază de contract în condițiile stabilite de Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor.*”

Drept rezultat, prin coroborarea prevederilor art.2 alin.(1) din Regulamentul disciplinei militare și art.9 alin.(1) din Legea nr.345/2003 cu privire la apărarea națională, **structura militară** reprezintă autoritățile centrale de specialitate ale administrației publice și de alte autorități administrative centrale, în care, conform legislației în vigoare, se prevede îndeplinirea serviciului militar.

Respectiv, se concluzionează că, Comandantul general al Inspectoratului General de Carabinieri, reieșind din statutul și împuternicirile sale, este conducătorul structurii militare, al cărui drept de a aplica sancțiuni disciplinare urmează a fi aplicat în volum deplin.

Prin modificarea propusă la art.81 din Regulamentul disciplinei militare, se stabilește calea contestării actului administrativ de sancționare disciplinară direct în instanța de contencios administrativ, fără respectarea procedurii prealabile.

Supunerea actului administrativ direct unui control judecătoresc va asigura realizarea dreptului reclamantului la soluționarea justă și rapidă a eventualului litigiu, precum și va influența pozitiv asupra comportamentului juridic al părților, stimulând aceștia să acționeze cu bună-credință și în limita prevederilor legale.

Norme similare se regăsesc la art. 60 alin. (3) din Legea nr.158/2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public, art.61 alin.(1) din Legea nr.288/2016 privind funcționarul public cu statut special din cadrul Ministerului Afacerilor Interne,

art.33 alin.(10) din Legea nr.170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate, conform cărora litigiile ce rezultă din aplicarea sancțiunii disciplinare în privința funcționarilor publici și a persoanelor cu statut special nu trebuie să fie condiționate de efectuarea procedurii prealabile.

La fel, norma enunțată este în concordanță cu prevederile art.163 lit.c) din Codul administrativ, care prevede posibilitatea adresării nemijlocite în instanța de judecată în cazul în care legea specială conține o astfel de prevedere.

Subsidiar, în scopul aplicării uniforme și evitării unei interpretări eronate se impune necesitatea ajustării prevederilor art.90 și 91 din Regulamentul disciplinei militare la normele de la art.60 și 74 din Codul administrativ. În acest sens, se ajustează termenii derulării și prelungirii procedurii administrative, de readresarea a propunerii (cererii, reclamației), precum și se abrogă alineatul (1) de la art.91 care conține norme contradictorii, fapt care va exclude neclaritățile apărute la aplicarea practică a normelor legale.

Intervențiile la Legea cu privire la statutul militarilor au drept scop:

1) Instituirea la art.35 de noi temeuri de eliberare din serviciul militar prin contract, care în mare parte sunt corelate la prevederile Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale și Legii integrității nr.82/2017 și anume:

- la încălcarea obligației prevăzute la art.7 alin.(2) lit.a) din Legea nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale;

- la stabilirea, printr-un act de constatare rămas definitiv, emiterea/adoptarea de către acesta a unui act administrativ, încheierea directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luarea sau participarea la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictelor de interese;

- dispunere de către instanța de judecată, printr-o hotărâre irevocabilă, a confiscării averii sale nejustificate;

- în legătură cu nedepunerea declarației de avere și interese personale sau al refuzului de a o depune, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;

- la constatarea stării de incompatibilitate, fapt stabilit printr-un act de constatare rămas definitiv.

În prezent aceste reglementări se regăsesc în actele normative ce reglementează statutul persoanelor care exercită funcții publice, de demnitate publică, cu statut special sau care sunt asimilate acestora. Iar prin proiectul dat, se propune a fi incluse norme ce ar asigura implementarea prevederilor actelor normative sus-enunțate și în privința militarilor prin contract, în scopul înlăturării factorilor de risc ce derivă din nerespectarea regimului juridic al incompatibilităților, al conflictelor de interese și al declarării averii și intereselor personale în perioada de exercitare a atribuțiilor.

2) Alte temeuri care vin să completeze actualele cazuri de eliberare din serviciul militar prin contract, care se referă:

- la restabilirea în funcție, conform unei hotărâri judecătorești, a deținătorului anterior al funcției, dacă este imposibilă numirea militarului într-o funcție egală celei deținute și dacă acesta nu acceptă să fie numit într-o funcție inferioară;

- refuz neîntemeiat de a fi detașat sau numit în altă funcție;

- la încetarea dreptului de acces la secretul de stat, în condițiile Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat;

- în caz de pierdere a cetățeniei Republicii Moldova. Or, prin prisma art.14 alin.(2) lit.c) și art.15 alin.(1) din Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea Patriei, serviciul militar este îndeplinit de către cetățenii Republicii Moldova, iar în cazul în care au pierdut cetățenia Republicii Moldova, aceștia sunt excluși din evidența militară;

- în legătură cu aplicarea sancțiunii disciplinare „eliberare din serviciul militar înainte de expirarea contractului”, această formă a sancțiunii disciplinare fiind prevăzută de Regulamentul disciplinei militare, însă nefiind reglementată de Legea cu privire la statutul militarilor, fapt ce generează probleme de ordin juridic la aplicarea în practică;

- la încălcarea restricțiilor și a interdicțiilor prevăzute la art.36 din Legea cu privire la statutul militarilor, în cazul în care militarul nu se conformează și nu înlătură aceste incompatibilități.

3) Extinderea la art.28 alin.(6) din Legea cu privire la statutul militarilor, a exigențelor la încadrarea în serviciul militar prin contract, ce decurg din cerințele înaintate față de funcționarii publici, inclusiv cu statut special, pentru care integritatea este un element obligatoriu în desfășurarea activității, inclusiv în parte ce se referă la respectarea regimului conflictului de interese, al incompatibilităților și interdicțiilor.

4) Modificările operate la art.15, 19, 22, 32, 35 alin.(14) și 35¹ rezultă din extinderea temeiurilor de eliberare din serviciul militar prin contract și vin să asigure soluționarea aspectelor de ordin juridic la aplicarea în practică a noilor prevederi de la art.36 alin.(3) din Legea cu privire la statutul militarilor.

În particular, acestea se referă la dreptul militarilor la asistență medicală și la tratament (ambulatoriu și staționar), la indemnizație bănească unică la eliberare din serviciu, la recalificare, aspecte ce rezultă din trecerea la dispoziție a militarilor prin contract, precum și obligația achitării valorii restante a echipamentului militar, recuperării cheltuielilor pentru studii/instruire.

În parte ce se referă la statutul elevilor din instituțiile de învățământ din domeniul militariei, prin proiectul de lege se propune reglementarea timpului de serviciu și de odihnă (art.14), a asigurării obligatorii de stat a vieții și sănătății (art.20), încadrarea acestora în serviciul militar prin contract (art.28) și încheierea contractului de îndeplinire a serviciului militar (art.29), precum și modalitatea de recuperare a cheltuielilor pentru studii/instruire sau continuare a îndeplinirii serviciului militar în cazul exmatriculării (art.35 și 35¹).

În acest sens, elevii înmatriculați în Colegiul militar vor avea același statut ca și elevii din alte instituții de învățământ profesional tehnic postsecundar. Aceștia se vor considera în serviciul militar și vor avea statut de militar prin contract, din momentul

intrării în vigoare a contractului de îndeplinire a serviciului militar, care va fi încheiat din momentul atingerii vârstei de 18 ani. Respectiv, elevii vor putea fi numiți în funcții militare doar după obținerea statutului de militar prin contract și nu din momentul admiterii. În acest sens, și vechimea în serviciul militar se va calcula din momentul semnării contractului de îndeplinire a serviciului militar prin contract.

Aceste prevederi sunt corelate cu declarația formulată prin Legea nr.15/2004 pentru ratificarea Protocolului facultativ cu privire la implicarea copiilor în conflicte armate la Convenția privind drepturile copilului, conform căreia Republica Moldova declară că, vârsta minimă de încorporare în serviciul militar în termen în Republica Moldova este de 18 ani.

Concomitent, cu referire la timpul de serviciu și dreptul la odihnă al elevilor, prin norma propusă la alineatul (3¹) al art.14 din Legii nr.162/2005, elevii până la atingerea vârstei de 18 ani, când vor încheia contractul de îndeplinire a serviciului militar și vor obține statut de militar prin contract, li se stabilește săptămâna de studii de 5 zile cu 2 zile de odihnă. Iar odată cu obținerea statutului de militar prin contract, săptămâna de serviciu va fi de 6 zile cu o zi de odihnă similar ca și în cazul studenților instituțiilor de învățământ din domeniul militariei (art.13 alin.(3)).

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

Opțiunea „a nu face nimic” sau lipsa de intervenție va contribui la perpetuarea dificultăților de punere în aplicare a prevederilor Regulamentului disciplinei militare în coraport cu modificările operate la cadrul normativ în domeniul apărării, limitarea dreptului Ministerului Apărării de a iniția testarea cu utilizarea poligrafului, menținerea factorilor de risc ce derivă din nerespectarea regimului juridic al incompatibilităților, al conflictelor de interese și al declarării averii și intereselor personale pe parcursul îndeplinirii serviciului militar, precum și incertitudinea cu privire la statutul elevilor din instituțiile de învățământ din domeniul militariei.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Modificările propuse vor avea impact pozitiv pe termen lung asupra sectorului apărării naționale, parte componentă a sectorului public, îmbunătățind și construind un cadru normativ mai coerent cu privire la statutul juridic al militarilor și modul de îndeplinire a serviciului militar, inclusiv al elevilor din instituțiile de învățământ din domeniul militariei.

Implementarea modificărilor propuse va contribui la eliminarea eventualelor riscuri în special ce decurg din nerespectarea regimului de incompatibilități și a integrității personalului militar.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Proiectul nu are impact asupra bugetului public național, nu presupune cheltuieli bugetare suplimentare și se va realiza în limitele alocațiilor bugetare stabilite. Echipamentul necesar pentru realizarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf) va fi procurat/obținut cu suportul partenerilor de dezvoltare.

Admiterea și instruirea elevilor în cadrul Colegiului Militar se va realiza în limitele alocațiilor bugetare aprobate în acest scop, conform Planului de admitere (comanda de stat), cu finanțare de la bugetul de stat, în învățământul profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar pentru anul de studii 2024-2025, aprobat prin Anexa nr.3 la Hotărârea Guvernului nr.464/2024.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Nu este aplicabil.

4.4. Impactul social

Principalul impact de ordin social se manifestă prin consolidarea și controlul integrității structurilor de apărare, a disciplinei militarilor, fapt ce va contribui la asigurarea integrității instituționale și profesionale în cadrul organelor apărării naționale.

Un aspect important, îl constituie excluderea „arestului” în calitate de sancțiune disciplinară aplicabilă militarilor, care va avea un efect social pozitiv la compartimentul respectării drepturilor și libertăților militarilor.

Înființarea Colegiului Militar, în calitate de instituție de învățământ profesional tehnic, și admiterea la studii va contribui la școlarizarea absolvenților studiilor gimnaziale în Republica Moldova, fără a precăuta o soluție alternativă de admitere la studii în instituțiile de învățământ în domeniul militariei în străinătate.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prezentul proiect nu extinde lista datelor cu caracter personal ale militarilor ce se propun a fi prelucrate. Prelucrarea acestora de către organele administrativ-militare și de personal urmând a fi realizată în continuare în limita și condițiile cadrului normativ în vigoare. Prin urmare nu există impact asupra datelor cu caracter personal.

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Prevederile prezentului proiect oferă un cadru neutru, aplicându-se tuturor cadrelor militare în egală măsură, eliminând potențiale prejudecăți de gen sau alte forme de discriminare, respectiv nu există impact asupra echității și egalității de gen.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Întru respectarea prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și ale Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, anunțul privind

inițierea elaborării proiectului, precum și cel de consultare publică au fost plasate pe pagina web oficială a Ministerului Apărării (www.army.md), secțiunea – Transparența decizională și pe platforma particip.gov.md https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/12837.

Proiectul a fost avizat de către Ministerul Finanțelor, Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Sănătății și Ministerul Educației și Cercetării, propunerile și recomandările expuse în avizele recepționate sunt reflectate în sinteza la proiect.

7. Concluziile expertizelor

Conform prevederilor art.36 și 37 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectul de lege a fost prezentat Ministerului Justiției și Centrului Național Anticorupție pentru efectuarea expertizei anticorupție și expertizei juridice, rezultatele fiind reflectate în sinteza la proiect.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

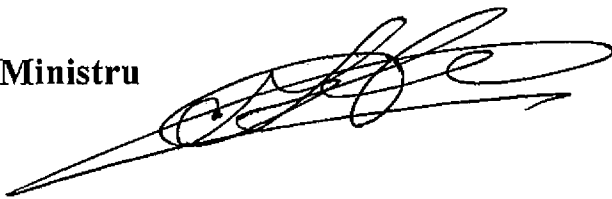
În urma adoptării proiectului de lege, va fi necesar armonizarea Decretului Președintelui Republicii Moldova nr.2327-IV din 03.09.2009 privind aprobarea regulamentelor militare ale Forțelor Armate ale Republicii Moldova, Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forțele Armate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 941/2006 și a Hotărârii Guvernului nr. 475/2014 cu privire la unele măsuri de realizare a Legii nr.269/2008 privind aplicarea testării la detectorul comportamentului simulat (poligraf).

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Modul de efectuare, de către Ministerul Apărării, a testării la detectorul comportamentului simulat se va stabili prin act normativ intern, având în vedere specificul activității instituției, forma standardizată a rapoartelor de investigare poligraf, precum și a altor acte și formulare ce se includ în procedura de testare cu utilizarea detectorului comportamentului simulat.

Modul de organizare și asigurare a procesului de învățământ profesional tehnic postsecundar în domeniul militariei în cadrul Colegiului Militar a fost stabilit prin act normativ departamental.

Ministru

Anatolie NOSATÎ